

УДК 346.6

Валентина Назаренко,

аспірант

Навчально-наукового інституту права
Сумського державного університету

ДО ПИТАННЯ ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ «ПЛАТІЖНА СИСТЕМА» В УКРАЇНІ

У статті проведено аналіз наявних наукових поглядів на сутність та зміст платіжних систем та їх узагальнення. Автором було з'ясовано, що поняття «платіжна система» використовується у двох розуміннях: широкому – як сукупність усіх платіжних систем на території однієї держави (загальноекономічне явище) – та вузькому – як окремо взята платіжна система (мікроекономічна категорія). У статті розглянуто три підходи до визначення сутності поняття «платіжна система», а саме: інструментально-інфраструктурний, інституційний та змішаний. Автором представлено власне бачення сутності даного поняття та запропоновано зміни до чинного законодавства щодо визначення поняття «платіжна система».

Ключові слова: платіжна система України, платіжна система, правове регулювання платіжних систем, платіж, платіжна організація.

Постановка проблеми. У сучасних умовах розвитку ринкових відносин особливе місце належить платіжній системі. З розвитком ринкової економіки зростає роль платіжної системи як одного з найважливіших елементів фінансової інфраструктури економіки, що забезпечує безперешкодний доступ усім її учасникам до ефективних платіжних послуг. Від рівня її надійності та практичності напряму залежить стабільність фінансової системи та загальний розвиток економіки. Роль платіжних систем у сучасному житті важко переоцінити, оскільки можливість здійснювати надійно, у відповідні строки платежі, незважаючи на кордони між сторонами чи навіть різні континенти, є першочерговою необхідністю як для фізичних осіб (яким потрібен зручний сервіс для оплати товарів та послуг, для міжнародних переказів, кількість яких прогнозовано зросте у зв'язку з уведенням безвізового режиму для українців), так і для юридичних осіб, а також світових фінансових ринків (здійснення своєчасного переказу грошей від одних економічних агентів до інших, прискорення грошового обороту як одна з умов економічного зростання). На сучасному етапі економічного розвитку звичні паперові гроші більше не здатні повною мірою задовольнити потреби сучасного суспільства, що збільшує роль платіжних систем в економічному зростанні країни. Таким чином, ефективне функціонування платіжних систем є вирішальним складником для позитивного розвитку фінансової системи. Для цього забезпечити відповідні умови мають не лише учасники платіжних систем, а й держава в цілому через механізм державно-правового регулювання економіки. Правове регулювання у сфері діяльності платіжних систем натепер є одним із головних завдань держави та має забезпечувати як стабільність та розвиток платіжної системи держави в цілому, а у зв'язку з цим і стабільність всієї фінансової системи України, так і подальший розвиток окремо взятих платіжних систем та

ринку платіжних послуг, сприяти становленню конкурентного середовища на ньому, а також визначати загальні вимоги щодо платіжних систем, правил їх функціонування та умов діяльності суб'єктів господарювання, які надають відповідні послуги в її межах.

Системоутворюючою категорією правового інституту платіжних систем є поняття «платіжна система», аналізу правової природи якого у вітчизняній юридичній науці не приділяється достатньої уваги. Внаслідок цього натепер взагалі відсутнє загальновизнане поняття «платіжна система» та існують найрізноманітніші підходи щодо розуміння суті цієї правової категорії. Є законодавче визначення поняття «платіжна система», яке не є універсальним, а безліч наукових визначень даного поняття дають змогу умовно визначити такі основні підходи до його розуміння: інструментально-інфраструктурний (Т. Коккола, Т. Д. Косова, С. Г. Арбузов, О. Д. Вовчак та інші), інституційний (О. М. Коробейнікова, Ю. Ю. Мазіна, В. О. Черномор та інші) та змішаний (Н. В. Байдукова, І. С. Кравченко, А. О. Тарасенко, Т. В. Савелко, Б. Саммерс, Дж. Ендрю Спіндлер).

Мета статті – аналіз наявних наукових поглядів на сутність та зміст платіжної системи, її визначення та їх узагальнення, дослідження законодавства та практики його застосування та представлення авторського визначення поняття платіжної системи.

Виклад основного матеріалу. Попри наявність різних підходів до визначення сутності платіжних систем, спільним для них усіх є те, що в їх основі лежить системний підхід наукового пізнання. Тому для більш ґрунтовного аналізу сутності поняття «платіжна система», на нашу думку, дослідження потрібно почати зі з'ясування понять «платіж» та «система».

У словнику фінансово-правових термінів платіж визначається як готівкова чи безготівкова фінансово-грошова операція, пов'язана з

розрахунками фізичних і юридичних осіб між собою, а також з органами державного управління [13, с. 158]. На думку І. І. Коваленко, система – це сукупність елементів, певним чином пов'язаних і взаємодіючих між собою для виконання заданих цільових функцій [6]. Один з основоположників загальної теорії систем Л. фон Берталанфі визначав систему як комплекс взаємодіючих елементів [20, с. 4].

Отже, для системи характерне таке: по-перше, вона, передусім, є цілісною сукупністю елементів; по-друге, наявність суттєвих зв'язків між елементами та їх властивостями, під якими розуміють лише такі, що закономірно визначають властивості системи, і це вирізняє систему з навколишнього середовища як цілісний об'єкт; по-третє, наявність визначеної організації елементів системи; по-четверте, наявність особливої мети її створення тощо [9, с. 20].

Враховуючи вищевикладене, у загальному вигляді платіжну систему можна представити як сукупність механізмів, які призначені для переказу грошових коштів між суб'єктами господарювання.

Платіжні системи є інструментом, який забезпечує грошовий обіг у межах наявної платіжної інфраструктури. Визначення поняття платіжної системи міститься у п. 1.29 ст. 1 Закону України «Про платіжні системи та переказ коштів в Україні» (далі – Закон про платіжні системи), відповідно до якого платіжна система – це платіжна організація, учасники платіжної системи та сукупність відносин, що виникають між ними при проведенні переказу коштів. Проведення переказу коштів є обов'язковою функцією, що має виконувати платіжна система [11].

Разом із тим, як слушно зазначає Є. О. Алісов, зазначеними у законі елементами склад платіжної системи не вичерпується, а погодитися з точкою зору законодавця означало б сприйняти платіжну систему лише як сукупність певних осіб та відносин між ними, які, не будучи наповнені реальним змістом, не можуть забезпечити функціонування будь-якої платіжної системи [2, с. 119].

Найбільшим популярним із точки зору міжнародного значення стало визначення платіжної системи Комітетом із платіжних систем та систем розрахунків Банку міжнародних розрахунків, де платіжна система розуміється як «набір платіжних інструментів, банківських процедур і, як правило, міжбанківських систем переказу коштів, поєднання яких забезпечує грошовий обіг» [19, с. 37]. Крім цього, у документах цієї ж міжнародної організації трапляється й інше визначення платіжної системи: це «набір інструментів, процедур і правил переказу коштів між учасниками чи серед учасників; система включає учасників та організацію, яка є її оператором. Основою платіжної системи, як правило, є угода між учасниками й оператором, а переказ коштів відбувається відповідно до узгодженої ними операційної інфраструктури» [22, с. 148].

У Директиві 2007/64/ЄС Європейського парламенту та Ради від 13 листопада 2007 року

про платіжні послуги на внутрішньому ринку платіжна система визначається як «система переказу коштів, що володіє офіційними і стандартизованими процедурами та загальними правилами обробки, клірингу та/або розрахунку платіжних операцій» [5, с. 38].

Представник Європейського центрального банку Том Коккола підтримує перше визначення, подане Комітетом із платіжних систем та систем розрахунків Банку міжнародних розрахунків [8, с. 142], але при цьому додатково зазначає, що поняття «платіжна система» може розглядатися і як аналогічне поняттю системи переказу коштів. Система переказу коштів – це офіційна угода на основі приватного договору або законодавства з кількома членами, загальними правилами і стандартизованими механізмами для передачі, клірингу, неттингу та/або погашення грошових зобов'язань, що виникають між його членами [21, с. 25], чим, на нашу думку, дещо звужує його значення.

В українській науці фінансового права науковці по-різному підходять до визначення поняття «платіжна система», однак більшість із них вважають її макроекономічною категорією та визначають її зміст, виходячи з її структури. Т. Д. Косова, С. Г. Арбузов та О. Д. Вовчак доповнюють визначення цього терміна, подане Комітетом із платіжних систем та систем розрахунків Банку міжнародних розрахунків, і пропонують визначати її як «набір платіжних інструментів, банківських процедур і, як правило, міжбанківських систем переказу коштів, поєднання яких забезпечує грошовий обіг разом з інституційними й організаційними правилами та процедурами, що регламентують використання цих інструментів і механізмів» [4, с. 25].

Більшість українських науковців підтримують законодавче визначення поняття «платіжна система». Так, наприклад, Л. К. Воронова вважає, що платіжна система – це платіжна організація, члени платіжної системи та сукупність відносин, що виникають між ними при проведенні переказу коштів. Проведення переказу коштів є обов'язковою функцією, що має виконувати платіжна система [13, с. 258].

На думку В. П. Нагребельного, платіжна система – це сукупність платіжних організацій та відповідних відносин, що виникають між ними при проведенні переказу грошей та інших банківських операцій. Здійснення переказу грошей є обов'язковою функцією платіжної системи [18, с. 432].

І. С. Кравченко і Ю. С. Балакіна вважають, що платіжна система є інфраструктурою фінансового ринку, що містить установу, яка забезпечує операційну діяльність платіжної системи, учасників платіжної системи, а також інші елементи, що забезпечують здійснення розрахунків за платежами і перекази учасників і користувачів послуг платіжних систем або третіх осіб шляхом взаємодії між ними у межах визначеного правового поля [8, с. 144].

Разом із тим існують й інші погляди на розуміння поняття «платіжна система». Наприклад, на думку А. О. Тарасенка, платіжна система є сукупністю правових норм, установ, програм-

но-технічних та інших засобів, що забезпечують проведення міжбанківських розрахунків [15, с. 65]. Подібне до цього визначення пропонує Т. В. Савелко, відносячи до основних елементів платіжної системи суб'єктів, інструменти (засоби) та відносини, що виникають із переказу [12, с. 16].

Деякі автори, наприклад Брюс Д. Саммерс, Дж. Ендрю Спіндлер, керуються організаційно-функціональним підходом до визначення сутності платіжної системи. Як відомі фахівці у сфері платіжних систем та представники Міжнародного валютного фонду вони, характеризуючи сучасну ринкову економіку, визначають платіжну систему як «ряд правил, установ і технічних механізмів для переказу коштів, що є невід'ємною частиною грошово-кредитної системи такої економіки» [14, с. 11]. Необхідно зауважити, що незважаючи на те, що наведене визначення було сформовано ще на початку 90-х років минулого століття, проте своєї актуальності не втратило і в сучасних умовах.

Ю. Ю. Мазіна визначає платіжну систему як «сукупність інститутів, інструментів та процедур, передбачених для врегулювання і погашення зобов'язань економічних суб'єктів під час придбання та використання ними матеріальних, нематеріальних та фінансових ресурсів» [10, с. 7].

О. М. Коробейникова вважає платіжною системою сукупність фінансових інститутів, що здійснюють операційну, координаційну, консультативну та інші види діяльності у сфері здійснення платежів і розрахунків в економіці та (або) її окремих секторах [7, с. 98]. Останнє визначення досить часто критикується науковцями, оскільки воно не відображає повної сутності платіжної системи. Оскільки, як зауважує І. С. Кравченко, серед перелічених функцій відсутнє саме здійснення платежів і розрахунків, що є її характерною функцією, а операційна, координаційна та консультативна функції є лише допоміжними у платіжній системі [8, с. 143].

Н. В. Байдукова підходить до визначення платіжної системи як особливого інституту ринкової економіки та грошової системи та визначає її як «інституційне утворення, у основі якого лежить сукупність звичаїв, норм та правил, договірних відносин, технологій, технічних засобів, методик та організації розрахунків, за допомогою яких всі учасники можуть здійснювати фінансові операції і розрахунки один з одним» [3].

На думку В. М. Усоскіна та В. Ю. Белоусова, національна платіжна система – це всі види платіжних систем, що діють у країні, які забезпечують ефективне функціонування як фінансового сектору країни, так і всієї економіки загалом [16, с. 48]. А на думку В. О. Черногора, платіжна система – це установа (платіжна організація платіжної системи) або сукупність установ (платіжна організація, учасники платіжної системи та оператори послуг платіжної інфраструктури), які надають послуги з переказу грошей або здійснення платежів у межах встановлених в системі правил і процедур з використанням спільної інфраструктури.

Обов'язковими функціями платіжної системи є комунікаційна і розрахункова [17, с. 167].

Розглянуті наукові погляди на сутність, зміст та структуру платіжної системи свідчать про відсутність єдиного погляду на що складну фінансово-правову категорію. Однак аналіз наукових поглядів дозволяє їх поєднати у дві групи. Більшість науковців розглядають платіжну систему як загальноекономічне явище, інші ж підходять до визначення платіжної системи як мікроекономічної категорії, тобто як окремого економічного суб'єкта. Як зауважує Т. К. Адабашев, узагальнюючи різноманітні позиції науковців щодо розуміння сутності платіжних систем, можна умовно виокремити такі основні підходи: інструментально-інфраструктурний, інституційний та змішаний.

Представники інструментально-інфраструктурної концепції (Т. Коккола, Т. Д. Косова, С. Г. Арбузов, О. Д. Вовчак та інші), як правило, вказують на те, що платіжні системи – це набір суто технічної та технологічної інфраструктури, механізмів та відповідних процедур з переказу коштів [1, с. 156]. Але такий інструментально-інфраструктурний підхід, на наш погляд, не розкриває повною мірою сутність поняття «платіжна система», а лише характеризує платіжну систему як звичайну сукупність інструментів та процедур, які сприяють руху коштів між суб'єктами господарської діяльності.

Представники інституційного підходу (О. М. Коробейникова, Ю. Ю. Мазіна, В. О. Черногор та інші), на відміну від інструментально-інфраструктурного, схиляються до протилежної думки, вказуючи, що платіжна система – це відповідні установи та організації, головною діяльністю яких є виконання функцій переказу коштів.

Проте серед учених, які досліджували платіжні системи, є й ті, що змогли відійти від категоричного сприйняття останньої лише або як інструментально-інфраструктурного механізму переказу коштів, або як сукупності організацій та відносин між ними та об'єднали вказані вище концепції [1, с. 157]. Н. В. Байдукова, І. С. Кравченко, А. О. Тарасенко, Т. В. Савелко, Б. Саммерс, Дж. Ендрю Спіндлер користуються саме змішаним підходом у визначенні сутності поняття «платіжна система», яка в їх розумінні являє собою сукупність певних елементів (сукупність «установ», сукупність платіжних інструментів, технологій, механізмів переказу коштів та сукупність нормативних правил регулювання тощо), взаємодія і взаємозв'язок яких спрямована на виконання основної функції платіжної системи. Підсумовуючи розглянуті наукові концепції розуміння сутності поняття «платіжна система», зазначимо, що найбільш змістовною та об'єктною, на наш погляд є змішана концепція, яка, як зазначив Т. К. Адабашев, передбачає виокремлення в платіжній системі інституціональної підсистеми (сукупності «установ»), інструментальної підсистеми (сукупності платіжних інструментів, технологій, програмно-технічних механізмів переказу коштів) та процедурної підсистеми (сукупності нормативних правил регулювання, договірних

відносин тощо), взаємодія яких направлена на виконання загальної функції [1, с. 157].

Подальший розвиток сфери функціонування платіжних систем в Україні обов'язково має супроводжуватися активним процесом удосконалення законодавства про платіжні системи та переказ коштів в Україні з одночасним приведенням його у відповідність до вимог міжнародних стандартів з метою гармонізації вітчизняного законодавства з європейським. Ми уже згадували, що, відповідно до п. 1.29 ст. 1 Закону про платіжні системи, обов'язковою функцією, яку має виконувати платіжна система, є переказ коштів. Проте ми констатували той факт, що вітчизняні та зарубіжні науковці висловлюють думку про те, що платіжні системи мають вагомe значення для економіки загалом, оскільки є елементом практично усіх фінансово-економічних операцій. Тобто роль платіжних систем набагато ширша, ніж просто переказ коштів, як зазначено в законодавстві. Тому, на нашу думку, законодавче визначення цього поняття має бути сформовано з урахуванням цього та викладено таким чином: платіжна система – платіжна організація, учасники платіжної системи і сукупність платіжних інструментів та відносин, які виникають із приводу грошового переказу та регулюються договорами і загальними правилами платіжної системи щодо процесингу, клірингу та/або розрахунків.

Крім цього, з огляду на те, що поняття «платіжна система» використовується науковцями як у широкому, так і у вузькому значеннях, одним із головних завдань в організаційно-правовій сфері функціонування платіжних систем та законодавства, що їх регулює, є формування щонайменше дворівневої системи правовідносин: 1) платіжна система України як підсистема її економіки; 2) платіжна система як окрема платіжна організація з надання платіжних послуг, що в сукупності утворюють платіжну систему України.

Висновки

Саме тому як підсумок вище зазначеного, на нашу думку, платіжну систему можна розглядати у широкому (платіжна система економіки держави в цілому) та вузькому (окрема платіжна система) розумінні.

У вузькому розумінні платіжна система – це сукупність інституційно-правових та інфраструктурних елементів, платіжних інструментів, договірних відносин і законодавчих норм, основне призначення яких полягає у реалізації інтересів суб'єктів господарського і цивільного обігу шляхом забезпечення організації та здійснення діяльності з надання платіжних послуг крізь призму виконання таких функцій, як: 1) формування умов для здійснення операцій з переказу коштів; 2) формування умов для здійснення учасниками платіжних систем діяльності з надання платіжних послуг та інших видів діяльності в межах платіжних систем; 3) задоволення потреб користувачів платіжних систем у наданні та реалізації відповідних платіжних послуг.

У широкому розумінні платіжна система – це одна зі складових частин фінансово-кредитної системи держави, яка являє собою впорядковану, законодавчо регульовану сукупність окремих платіжних систем, організацій, що забезпечують постійний рух коштів та сприяють реалізації цілей грошово-кредитної політики центрального банку.

Щодо законодавчого визначення даного поняття, то, на нашу думку, доречно було б викласти п. 1.29 ст. 1 Закону про платіжні системи у такій редакції: платіжна система – це платіжна організація, учасники платіжної системи і сукупність платіжних інструментів та відносин, які виникають із приводу грошового переказу та регулюються договорами і загальними правилами платіжної системи щодо процесингу, клірингу та/або розрахунків.

Список використаних джерел:

1. Адабашев Т. К. До питання про визначення основних ознак платіжної системи / Т. К. Адабашев // Науковий вісник Ужгородського національного університету : у 2-х т. – Ужгород, 2012. – Т. 2. – С. 156–160. – (Серія: Право).
2. Алісов С. О. Деякі проблеми правового регулювання глобальної платіжної системи в Україні / С. О. Алісов // Вісник Академії правових наук України. – 2004. – № 4 (39). – Харків : Право, 2004. – С. 116–126.
3. Байдукова Н. В. Методология формирования и функционирования платежной системы : автореф. дис. ... д-ра эк. наук : спец. 08.00.10 «Финансы, денежное обращение и кредит» / Наталья Владимировна Байдукова; СПб гос. ун-т эк. и финансов. – СПб, 2007. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.dissertcat.com/content/metodologiyafornirovaniyaiunktsonirovaniya-platezhnoisistemy>.
4. Вовчак О. Д. Платіжні системи : навчальний посібник / О. Д. Вовчак, Г. Є. Шпаргало, Т. Я. Андрейків. – К. : Знання, 2008. – 341 с.
5. Директива 2007/64/ЕС Европейского парламента и Совета от 13 ноября 2007 года о платежных услугах на внутреннем рынке [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://finance.tlvd-financial-group.ee/documents/tlvd/PRS75.pdf>
6. Коваленко І. І. Вступ до системного аналізу : навчальний посібник / І. І. Коваленко, П. І. Бідюк, О. П. Гожий. – Миколаїв: Вид-во МДГУ ім. П. Могили, 2004. – 148 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lib.chdu.edu.ua/index.php?m=2&b=199>
7. Коробейникова О. М. Теоретико-методологический анализ сущности локальных платёжных систем / О. М. Коробейникова // Современная экономика: проблемы, тенденции, перспективы. – 2013. – № 9. – С. 94–108.
8. Кравченко І. С. Визначення сутності поняття «платіжна система» / І. С. Кравченко // Фінансовий простір. – 2014. – № 3 (15). – С. 141–144.
9. Кустовська О. В. Методология системного підходу та наукових досліджень : курс лекцій. / О. В. Кустовська. – Тернопіль : Економічна думка, 2005. – 124 с.
10. Мазина Ю. Ю. Надзор за платёжными системами (на примере частных платёжных систем) : автореф. дис. к. эк. наук : спец. 08.00.10 «Финансы,

денежное обращение и кредит» / Ю. Ю. Мазина; ИГ-ХТУ. – Иваново, 2002. – 22 с.

11. Про платіжні системи та переказ коштів в Україні : Закон України від 05.04.2001 № 2346-III // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 29. – Ст. 137.

12. Савелко Т. В. Вплив міжнародних платіжних карткових систем на розвиток ринку банківських послуг України : автореф. дис. ... канд. екон. наук : спец. 08.00.02 «Світове господарство і міжнародні економічні відносини» / Т. В. Савелко. – К., 2009. – 23 с.

13. Словник фінансово-правових термінів / за заг. ред. д.ю.н., проф. Л.К. Воронової. – 2-ге вид., переробл. і доповн. – К.: Алерта, 2011. – 558 с.

14. Спиндлер Дж. Э. Центральный банк и платёжная система / Дж. Эндрю Спиндлер, Брюс Д. Саммерс // Платёжная система: структура, управление и контроль МВФ. – Вашингтон, 1994. – 280 с.

15. Тарасенко О. А. Платёжная система Российской Федерации / О. А. Тарасенко // Актуальные проблемы Российского права : сборник статей. – М. : Изд-во МГЮА, 2012. – № 1(6). – С. 65–70. [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://arpr-msal.ru/archive/?year=2012>

16. Уоскин В. М. Мировые тенденции развития платёжных систем / В. М. Уоскин, В. Ю. Белоусова // Деньги и кредит. – 2010. – № 11. – С. 39–48.

17. Черномор В. О. Сутність, структура і основні бізнес-процеси в карткових платіжних системах / В. О. Черномор // Економічний простір. – 2016. – № 108. – С. 164–181.

18. Юридична енциклопедія : в 6-ти т. / редкол.: Ю. С. Шемшученко (голова редкол.) та ін. – К.: «Укр. енцикл.», 1998. ISBN 966-7492-00-1 <http://leksika.com.ua/legal/>

19. A glossary of terms used in payments and settlement systems / Bank for International Settlements, CPSS. – Basel : BIS, 2003. – 53 p.

20. Bertalanffy L. von. General System Theory – A Critical Review / перевод Н. С. Юлиной // General Systems. – Vol. VII. – 1962. – P. 1–20.

21. Kokkola T. The payment system Payments, securities and derivatives, and the role of the Eurosystem / Tom Kokkola. – ECB, 2010. – 369 p.

22. Principles for Financial Market Infrastructures, CPSS-IOSCO. – April 2012 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.bis.org/publ/cpss101a.pdf>.

В статье проведен анализ существующих научных взглядов относительно определения и содержания платёжных систем и их обобщения. Автором было установлено, что понятие «платёжная система» используется в двух смыслах: широком – как совокупность всех платёжных систем на территории одного государства (общеекономическое явление) – и узком – как отдельно взятая платёжная система (микроэкономическая категория). В статье рассмотрены три подхода к определению понятия «платёжная система», а именно: инструментально-инфраструктурный, институциональный и смешанный. Автором представлено собственное определение данного понятия и предложены изменения в действующее законодательство.

Ключевые слова: платёжная система Украины, платёжная система, правовое регулирование платёжных систем, платёж, платёжная организация.

The article analyzes the existing scientific views on the essence and content of payment systems and their generalization. The author found that the concept of „payment system” is used in two understandings – a broad, as a collection of all payment systems within the territory of one state (general economic phenomenon), and a narrow one – a separate payment system (microeconomic category). In the article three approaches to the definition of the essence of the concept of „payment system” are considered, namely: instrumental-infrastructural, institutional and mixed approaches. The author presents his own vision of the essence of this concept and proposes amendments to the current legislation regarding the definition of the concept of “payment system”.

Key words: payment system of Ukraine, payment system, legal regulation of payment systems, payment, payment organization.